

Image: „Izbjeglica“ by Frances Bruno Catalano

Europa: Sa te ruke dvije samlja si neg' prije*

Europa – Una Hysteria Importante (Prvi Dio)

Gospodarske nedaće; recesija planova i inicijativa; sustavno ignoriranje zahtjeva *fiskalna i monetarna pravda za sve*; €-kriza; *Brexit* i iredentizam u Ujedinjenom Kraljevstvu, Španiji, Belgiji, Francuskoj, Danskoj i Italiji; dugotrajna nestabilnost u Euromediterranskom teatru (dužnička kriza Europskog juga – zemalja skrutiniziranih i ismijavanih pod nadimkom SVINJE/PIGS, sve još jače podcrtano sa propalim državama mediteranskog Bliskog Istoka); terorizam; nezabilježeno loši odnosi s Moskvom koji kulminiraju u otvorenom sukobu Zapada sa Rusijom na teritoriju još jedne zlosretne države slavenske – Ukrajine, sve to zajedno s ratobornom a zapravo uplašenom i dezorijetiranom administracijom u Washingtonu; priliv pretežno muslimanskih izbjeglica sa Levanta u brojevima i intenzitetu nezabilježenim još od egzodusa Drugog svjetskog rata; konzekventan rast desničarskih političkih partija – koje vrteći reducirane poruke i opskurna poredjenja, zapravo eksploatiraju strah od drugačijeg, što sada dodatno pojačava već prisutnu bojazan oko uzmičućih prava na zdravlje, rad i socijalnu pravdu, generacijsku ne/zaposlenost i socio-kulturne anksioznosti; sve to u rikošetu sankcija, dugo najavljivane pa proizvedene zdravstvene, post-C-19 te energetske 'krize', naftne anti-diplomacije, te kinesko-američkih trgovinskih ratova koji planetarno sve stavljaju pred oštru a neizbježnu dilemu: odgovoriti Bolivarizmom ili Monroizmom ...

* ovdje se parafrazira poznati stih Maka Dizdara

I tek kad smo pomislili da ne može gore, te da nekim slučajem možemo umaći povjesti i izbjeći očito – priznanje da civilizacijski trijumf zapada (već od 2020) više neće biti moguć – teški je zemljotres dovršio temelje moralne superiornosti zapada: hapšenja najviših dužnosnika najdemokračičnije od svih EU ustanova – Parlamenta, te opsežne racije koje se ne smiljuju.¹ Sami temelji Europe se tresu.

Zapanjujuće malo je javne debate o tome u Europi. Još više zabrinjava činjenica da bilo kakvo samopropitivanje Europe o njenoj ulozi i njenim proteklim politikama na Bliskom Istoku, te Europskom Istoku jednostavno ostaje van svakog razmatranja. Bezgrešnost Brisela, kao simbola EU-vodjene Atlansko-centralne Europe, je neupitna. Je li to odgovara istini ili je tek puka dogma?

* * * *

Jedna od vodećih figura europske Renesanse koja uvelike inspirira tadašnju intelektualnu obnovu, jeste Dante. Pored Petrarce i Boccaccia, smatra se jednim od trojice otaca europskog humanizma. Mahom, Dante smješta božijeg poslanika (proroka) Muhameda u osmi krug svoga poznatog Infern-a (*Pakla*). Ispod Muhameda su samo Juda, Brut i Satana. “Islam je shvaćen kao negacija kršćanstva, kao anti - europski...a sam Muhamed kao antikrist u savezu sa samim đavolom...” navodi Rana Kabbani u svom vanrednom uratku *Imperijalne Obmane (Imperial Fictions)*.

Ipak, obje religije vuku svoje korijene od Abrahama. Objе su živjele u harmoniji (ili su barem kohabitirale) vijekovima unutar Bliskog Istoka, posebice u Lebanonu, Siriji, Iraku i Egiptu. Otkud onda disharmoničan odnos između kršćanske Europe i Bliskog Istoka? Je li Europa odlučila demonizirati muslimane kako bi umjetno stvorila kompaktno europejstvo? Bez neprijatelja pred vratima, nema jedinstva u kući?

Ovo je onostoljetna priča, koja nije za naše doba – netko bi mogao reći. No, odsustvo svake samorefleksije na strani EU spram njene politike na Bliskom Istoku danas, tjera nas da ponovno zavirimo u neka tamna poglavlja europske povjesti, te u samu genezu njene predsekularne i sekularne misli.

Božiji Grad Brisel: Nema spasenja van Euro-atlanskog²

Europa se prozvala ‘kršćanskom’ zato što je svoj identitet zamislila iliti izmislila kao katolički u kontra-određenju spram islamskog Bliskog Istoka te istočnog (originalnog, pravog ili Pravoslavnog) kršćanstva.³

---

¹ Čak i ova hapšenja nisu lišena cinizma; Jedina korupcija otkrivena od 2020 je ona koja uključuje europski jug (npr. Grčku), Socijaliste te Arape kao svoje protagoniste. Sve drugo je čisto – implicira nam se.

² U Engleskom originalu autorovog teksta to glasi: *Civitas Dei Brussels: Extra Euro-Atlanticum, nulla salus.*

³ Zapadni animoziteti prema Rusiji koji su stalno prisutni (uz neke kratkotrajne iznimke tijekom razdoblja Metternicha nakon Bečkog kongresa, Bismarckovog kancelarstva i Jeljcinovih vrtoglavih godina) izmiču svakom racionalnom objašnjenju. Jedina moguća logika koju je moguće pronaći je ako se vratimo na trenutak raskola kršćanske Crkve, sredinom XI stoljeća. To je vrijeme kada se Rimski kurija odlučila natjecati s Carigradom organiziranjem osvajačkih plemena u Europi za svoju 'civilizatorsku' misiju (čitaj: geostrateške ciljeve), uz paralelni proces koji je započeo s Rusofonima koji poduzimaju sličnu misiju na sjeveru i

Samo kršćanstvo, naravno, potječe sa Bliskog Istoka, nikako iz Europe. U biti, ono se postupno univerziralo i europeiziralo zahvaljujući, na Balkanu rođenom, rimskom imperatoru, koji je proveo znatan dio svog života na Bosforu, i koji je kao takav ukopan u Maloj Aziji – Konstantinu Velikom. Naravno, bila je to drzavopravno legitimna odluka ovog slavnog Imperatora, uz punu podršku cijele carske političke elite, da se grad Rim vrati administrativnoj periferiji, političko-ideološkom odbačeniku i geostrateškom predgrađu.⁴ Oficijalno sjedište Rimskog carstva – prema drugom historijskom ediktu od 330 AD – postao je Konstantinopolj, a i ostao je kao takav do samog raspada carstva, 11 stoljeća poslije.

Zbog toga je post-Rimsko/vizantijska inauguracija 'Kršćanstva' kao puke kulture Zapada zahtjevala stalnu intelektualnu akrobatiku – udaljavanjem istine od elementarnih geografskih i historijskih dokaza. Tako ovakva inverzija u kojoj se ideološka i geopolitička periferija stalno i iznova nameće kao centar zahtjeva oboje - i fizičku prinudu i nametnutu naraciju u velikom vremenu i prostoru.⁵

Ova *a'la-kard* kreacija katoličkog Kršćanstva ili da velimo; Zapadnjačke Ume, ispunila je dvije važne zadaće: onu na domaćem i onu na spoljnjem planu. Oboje je pomoglo jačanju feudalnog socio-ekonomskog i političko-vojnog sistema, i na tomu temeljeno, predkolonijalnog europskog kolektivnog identiteta. Kod kuće je to služilo koherentnijem osjećanju sebe (mi–oni paradigma): jedinstvu, nasilju, poslušnosti (*extra ecclesiam nulla salus* – nema spasa van Crkve, slijedstveno starom rimskom rezonovanju 'nema svijeta preko naših *Limes* zidina', ili ovom modernijem: 'nema prosperiteta van EU'). Prema inozemstvu, ova je mantra opravdavala kasnije vojne pohode te druge forme organiziranih pljački. Takva uzorna slika je naravno bila povezana sa prinudbenim društvenim identiteom – „Mračno doba“ za kući i križari za inozemstvo.

Tako su Europljani vjerski sukob počeli promatrati kao identifikacijski atribut formiranja sustava, dok je drugdje na kugli zemaljskoj međuetnička i međureligijska koegzistencija bila tradicionalni modus operandi unutar i među državama.

Od vremena renesanse, katolička Europa shvatila je da ukoliko želi da se uspješno projecira – da fizički i/ili mentalno kolonizira prekomorske teritorije – nužno joj treba ili prinuda (prorjeđavanje i asimilacija), hvatanje u radne logore (ropstvo), ili 'konačno rješenje' (fizička likvidacija). Ovakve strateške dileme oko instrumenata pogodnih za uporabu, uticala je, te

---

sjeveroistoku dijelova Euroazije. Dvije paralelne misije 'civiliziranja', koje se stoljećima natječu oko koncepta i teritorija.

⁴ Čak i čuveni Seneka na jednom mjestu veli: "Od Kaptola prođoh ulicama našeg stolnog grada. U slavnome Rimu nigdje Rimljanina nema. Od Senata na sve četiri strane tuđinci su drugojakih boja i jezika, običaja i kultura iz dalekih pokorenih ili još neosvojenih zemalja. Oslobođeni robovih, neuhvaćeni tati, useljenici udaljenih svijetova – sve je to zauvijek preplavilo naš slavni Rim. Možda smo mijenjali svijet, ali će svijet zauvijek promjeniti nas." Dakle, i u Rimu 1. stoljeća shvatila se pregolema cijena koju *Imperijalizam u Žurbi* neminovno mora da platiti.

⁵ Prijenos službenog sjedišta Rimskog Carstva na Bospor značio je mnogo više od događaja periferne zrelosti; pritiska periferije na središte. To je značilo da se – na vrhuncu Milanskog edikta Konstantina Velikog – periferna sila uspješno premjestila bliže središtu; ideološki (metafizički, religijski) ali i geopolitički (fizički, geografski). Ne da se umetne (kao kasnije križari), nego da transcendiru. To je pravi smisao prijenosa carske prijestolnice iz Rima na Bosfor jednom zauvijek. Bit će to prvi i posljednji takav uspješan potez iz Europe u povijesti čovječanstva. Ovom prilagodbom – nakon svog neuspjelog europskog eksperimenta, Rimsko Carstvo se vratilo svojim izvorima; Balkanu i Bliskom istoku, što je impresivno produžilo život Carstva - za više od 1000 godina.

kasnije dominirala, suštinskim debatama Europe toga vremena. Tako je stvoren koncept ‘krotkog divljaka’ – kog se može asimilirati, nasuprot ‘lošeg divljaka’ koji je predodređen za prinudni radni logor ili ‘konačno rješenje’. Ova prinudi-ili-istrijebi dilema ‘spasilaca duša’ čak je i kulminirala u pre-Westfalskoj kršćanskoj Umi. To se već zbilo tijekom poznate *Valladolidske kontraverze* iz 1550, kada se Juan Ginés de Sepúlveda’-in koncept *lošeg divljaka* sučelio sa Bartolomé de Las Casa’-inim stanovištem o *krotkom divljaku*.

U oba slučaja – argumentacija je ponuđena – Amero/AfroAzijatski urođenici zaslužuju spasenje, jer oni imaju ‘jaku želju za tim’, ali su se pogledi razlikovali na pitanju da li snažne želje urođenika prevazilaze njihove ionako skromne mentalne sposobnosti da prime kršćanstvo. Tako su ove debate – koje su sam korijen kasnijih liberalnih teorija, i preteča današnjih doktrina o *promjeni režima, humanitarnoj intervenciji te doktrinama prevencije (preemption)* kao i *EU pristupni pregovori* (koji traže izvršioce a ne pregovarače) – uvijek pretpostavljale inferiornost (i pasivnost) Urođenika.⁶

Iskreno rečeno, ovo ostaje konstanta u ponašanju u međunarodnim odnosima: npr mišljenja o Libiji su se razlikovala, kao što se danas razlikuju po temi Sirije. Ipak, jednako za sva stajališta je: nitko ne konzultira lokalnu populaciju, i ne uzima u razmatranje što bi oni po sebi i za sebe željeli.⁷

Legitimizacija imperijalizma mašte

Slijedom narednih epoha, pitanje ‘konačne solucije’ prolazilo je kroz sofistifikaciju, te je konačno zamijenjeno kombinacijom *kulturne konverzije/pokoravanja* (indukovana pokornost), političko-vojne poslušnosti i socijalno-ekonomskog aparthejda. Prikriveni aparthejd (koji je lako negirati, a teško dokazivati) obično je bolji od brutalnog genocida (kom se ulazi u trag i lakše je mjerljiv). Na vrhuncu imperijalizma, ova *krotki-loši divljak* dilema ovaplotila se u dva pravca, implicitni i eksplicitni rasizam. Debata se tako fokusirala oko pitanja da li civilizacijska inferiornost može biti nadomještena putem imperijalne

---

⁶ Sagledajmo to kroz prizmu tzv. R2P (Obveza Pomoći) – ideološko-operativnog instrumenta koja daje opravdanje liberalizmu da neliberalno intervenira van svog limesa, u *terries barbarorum* zemljama koje oznaci kao tzv. III svijet. U literaturi se to već označava kao *Killer Aid*: “Inozemna pomoć redovito ne uspije obnoviti zemlju. Uvijek se ponavljaju uobičajeni rituali. Pomoć stalno stiže. Unajmljuju najbolje ljude siromašne zemlje obično ih plaćajući 4-5 puta bolje, nego što im lokalna vlast može ponuditi. Troše se milijarde dolara, ali malo ide na infrastrukturu poput škola, bolnica, cesta, javnih službi bez kojih je nemoguće uspostaviti red i zakon. Obično od novca prikupljenog na donatorskoj konferenciji, 20% se automatski uzima kao režijski troškovi za UN-ov glavni operativni ured u Ženevi. Zatim se preostali iznos povjerava podizvođaču, različitim nevladinim organizacijama koje uzimaju dodatnih 20% za svoje režijske troškove ureda u Bruxellesu, Ženevi ili Beču-OESS-u, i dalje i dalje – za još tri razine – što izvorno donirani iznos pretvara u 20% od početnog ukupnog iznosa koji na kraju stigne u naznačenu zemlju.

Brojne studije (uključujući one Svjetske banke i OECD-a) procjenjuju da samo 10-20% pomoći ikada stigne do konačnog odredišta. “U tijeku su deseci istraga prijevera u vezi s optužbama UN-a i lokalnih dužnosnika za izvlačenje novca za pomoć. Ali, rasipanje većine inozemne pomoći rezultira time da nije riječ o prijeveri, već nesposobnosti ili još gore: običnom poslu za humanitarne organizacije...” (*Why Nations Fail*, stranica 452).

⁷ Stoljećima se slijedi ista matrica: doktrinirana/inducirana inferiornost, denunciranje, napad, marginalizacija, pasivizacija, pljačka, neizravna vladavina, prisutnost daljnjskog upravljanja. Ili, svedeno na formulu binarnog koda: viktimizacija-kriminalizacija. Jednom riječju: *humanitarna intervencija*.

‘civilizirajuće’ misije, gdje su Socijalni Darwinisti i ‘znanstveni’ rasisti bili puno pesimističniji, ali sa više ponuđenih mogućih rješenja.⁸

Takozvana centralna dilema liberalizma (*Da li je liberalno nametati liberalne vrijednosti neliberalnim društvima*) bila je naravno samo nevino izgledajući vrh golemog ledenog brijega, neumornoga podrugojačivanja (denuncirajućeg razdvajanja Drugog). Tako je ova ‘epistemologija’ nadalje meko prizemljena kroz tzv. Petar Pan teoriju kojom se romantizira pojavnost Drugog prikazujući ga prije kao djetinje nemarnog i bespomoćnog, nego namjerno okrutnog i barbarskog: netko koketan, površan, nagodan, egzotičan. Dakle, svijet Istoka kao nevino uglazbljeno dijete koje nikada neće odrasti. Ovo je, naravno, vodilo cijelom nizu daljnjih binarnih kategorizacija, *mi-oni/ili-ili* pojednostavljivanja da bi se mogla jasno stvoriti razlika između ovako zamišljenog Zapada i konsturiranog Istoka.⁹

Zapad je kao izgrađen muškarac, nasuprot Istoku koji sličí (re) konsturiranom ženskom biću. Zapad je „orjentiran na um“ naspram Istoka koji je „orjentiran na tijelo“. Falusoidno-izgledajući poluotoci i otoci (Atlansko-Skandinavske) Europe su nasuprot, kompaktnog kontinentalnog Afro-Azijskog masiva koji je nalik na maternicu; Erektivni i eksplozivni spram reflektivnog i usisavajućeg; Sveprisutni (moreplovni i trgovački) otvoreni muškarac, naspram skromne, radišne i čekajuće žene. Muževna, falusoidna, progresivno-erektirana vremenska linearnost spram periodično menstruaciono-odlivajuće ženskosti uhvaćene u regresivnim ciklusima stalnih stagnacija. Sve van ove matrice, nije se niti tretiralo ozbiljno.

Fizičko, materijalno, ideološki, aktivno, polarizirajuće, odlučno spram metafizičkog, duhovnog, ezoteričnog, atmosferskog, uključujućeg, sve-prožimajućeg. Stoga i ne treba da čudi da su sve operacionalizirane ideologije podrijetlom iz Europe. Šta drugo, kada su sve važnije svijetske religije isključivo iznjedrene u Azije, niti jedna u Europi.¹⁰ Ideologija prodira, religija obuhvata.

Nepogrešivost Zapada (AgitProp – Non-stop)

Postupno, imperijalna misija civiliziranja (*Ekspanzija je najbolji put k Sigurnosti*) dobila je novu formu, često pod budnom pažnjom „pet očiju“. Ona tako postaje moralna obaveza – R2P (*Responsibility to Protect – Obveza Zaštite*), kao što je obveza roditelja da podignu svoje maleno dijete. Zgodni, mišićavi i snažni *Princ Ljepotan* sa Zapada ima jednu jedinu obavezu

---

⁸ Npr. Cecil Rhodes, britanski poduzetnik iz 19. stoljeća i arhitekt apartheida, imao je običaj reći da je biti rođen kao Englez znači 'dobiti prvu nagradu na lutriji života'. Također ga se pamti po sljedećem: "Tvrdim da smo mi vodeća rasa svijeta i da što više planete nastanjujemo, to je bolje za ljudsku rasu." Veliki dio kolonijalne Afrike zvao se njegovim imenom – Rodezija, sve do 1979.godine.

⁹ Tako bi nas – na primjer - malo trebalo iznenaditi što je 43. američki predsjednik (ne) slavno tvrdio: 'Ili ste s nama ili ste protiv nas'. Njegov otac, 41. američki predsjednik, sumirao je Hladni rat i efektno sažeo njegov epilog: 'Mi pobjeđujemo, oni gube'. Za svijet Atlantista sve je lako svodljivo na Kierkegaardovski ili-ili, binarni izbor.

¹⁰ Stoga: Zapad je inventivan, proaktivan, znanstven, racionalan, discipliniran, samokontrolirajući/samoovladavajući, razuman, praktičan, 'orijentiran na um', neovisan, i prije svega očinski. Istok je, naravno, na suprotnoj strani te inferioran: imitirajući, pasivan, praznovjerman, lijen, iracionalan, spontan, nerazuman, emotivan, egzotičan, tjelesno orijentiran, ovisan i iznad svega djetinjast. Korpulentna, zrela 'muškost' naspram nezrele i fizički nerazvijene 'ženstvenosti'. Muški falus vojske, industrije, tehnologije, brodarstva i trgovine koji je dobrodošao, ako ne i srdačno pozvan, da koristi i buši izvorišta resursa poput ženske utrobe, dok u isto vrijeme sije ideološko sjeme 'civilizacije'.

– da emancipira svoju *Uspavanu Ljepoticu* sa Istoka. Dati ‘Poljabac’ je dakako bilo proiciranje zapadnjačke fizičke vojne prisutnosti, kršćanstva i trgovine.¹¹ Tko je istočnjačka *Uspavana Ljepotica*?

Poznata poema Rudyard Kiplinga iz 1899, *Breme Bijelog Čovjeka* (*The White's Man Burden*) nudi neke odgovore opisujući ljude Istoka kao ‘pola đavle, pola djecu’ (‘half-devil and half-child’). “Uz optužbe onih od kojih si bolji / Mrze te oni koje štitiš” (“The blame of those ye better /The hate of those ye guard”) – Kipling upozorava i upućuje, opisuje i poziva. U svojoj noveli *Princ Tancred – Novi Krstaški Pohod* (*Tancred – The New Crusade*) iz 1847, koja spada u klasike literature, mnogo hvaljeni i slavljani britanski premijer Benjamin Disraeli ustvrđuje: “Saksonska rasa, zaštićena svojom otočkom pozicijom, obilježila je ovo stoljeće svojim vrijednim i metodičnim karakterom. I kada superiorna rasa, sa superiornom idejom spram rada i poretka napreduje, sve okolo će napredovati... Rasa je sve!”¹² Poprilična je to intelektualna akrobatika i za samog Disraelija, koji niti je bio Saksonac, ni kršćanin.

Tijekom vremena, zapadni katolički misionari prerasli su u jedan od najsnažnijih i najutjecajnijih lobija koji zagovara misiju ‘civiliziranja’. Bilo je to, naravno, oboružavanje religije, nj. notorna zloroba za ideološke ciljeve. Isto kao danas, fanatici tada i tamo, bili su identificirani i daljnje radikalizirani, da kažemo ‘inspirirani/nadahnuti’. Konačno, obično su bivali unajmljeni kao AGITPROP/Ideološka policija za račun grabljive elite, koja je sebe vješto skrivala iza fasade feudalne Europske države.

Prirodno, opravdanje se tražilo u bilo kakvoj Biblijskoj naraciji.¹³ Npr. pozivajući se na *Knjigu Postanka* i priču o tri Noina sina, te je interpretirajući kao ‘obvezu’ Dž/Jafetovu (Europa) da apsorbira Šema (Azijate), te da porobi i kolonizira Hama ili Kaana (Crna Afrika i Indijanci Amerike). Začuđujuće, prema *Knjizi Postanka* (Post 9, 27): "Nek’ Bog raširi Jafeta, da prebiva pod šatorima Šemovim i Kanaanac nek’ mu je sluga!"¹⁴

(Dok se Europa trebala suočiti s holokaustom 30-godišnjeg rata među uglavnom rimokatoličkim kršćanima, "azijski trgovački i kozmopolitski gradovi formirali su mrežu središta koja obuhvaćaju brojna multietnička i višejezična carstva" - kaže Parag Khanna).

Kasniji dolazak Protestantizma pridodao je sviježi val kršćanskom misionarstvu kako bi se forsirala matrica kolonizacije kao ‘željenog’ umetka u duše i tijela ljudi sa drugih kontinenata. Stoga, James Lorrimer i drugi arhitekti tadašnjeg političkog i međunarodnog poretka

---

¹¹ Sve do današnjeg dana, većina takozvanih međudržavnih/međukontinentalnih trgovačkih sporazuma puno su bliže Kapitulacionim ugovorima (poput onih koje je Britanija nametnula Kini nakon Opijumskih ratova) nego bilo kakvim poštenim, uravnoteženim i obostrano korisnim trgovinskim dogovorima. Njihove odredbe redovito se drže podalje od očiju javnosti. Kada ste zadnji put vidjeli neke od njih javno dostupne? Nije ni čudo da, ono što popularni jezik današnjice naziva *preprekama trgovini* zapravo jesu tek poneka preostala socio-ekonomska suverena prava i drugi rijetki instrumenti kontrole i ravnoteže dobrobiti nacije koje ovi trgovinski paktovi tiho i temeljno rone. “Na prijevaru ili na udicu” (Hook or crook) – kako je nizozemska istočnoindijska kompanija formulirala svoj moto poslovnog modela već u XVII stoljeću.

¹² Sama novela je nazvana po Normanskom vođi prvih europskih Križara, koji je kasnije postao Princ Galileje, i regent satelitske europske križarske državnice, koja se prostirala na dijelu današnje Sirije i Turske – Antiohije.

¹³ “Siromahe ćete uvijek imati uz sebe i možete im pomoći kad god poželite. Ali nećete uvijek imati mene...” /Marko 14:7-9 (NIV) Nova međunarodna verzija/ bio je biblijski stih, koji je navodno izgovorio Isus iz Nazareta. Bila je to među najčešće citiranim i zlourabljivanim rečenicama – za opravdavanje europocentrizma, iznimnosti i institucionalizacije nejednakosti koja je tada i tamo krenula u svoje globalno osvajanje.

¹⁴ *Biblija, Stari i Novi zavjet* (Post 9,27), prijevod Bonaventura Dudo, Kršćanska sadašnjost, Zagreb 2003.

dijele svijet u tri moguća sektora: civilizirani Bijeli, neotesani Žuti, i divlji Crni. *Žuti* su 'posrnuli ljudi', koji obitavaju na *terra infantilis* (*zemlji nedorasta*), i treba da se civiliziraju (ono što će kasnije prerasti u instrument Indirektnu upravu, uz široko praktičan socijalni aparthejd). Područja na kojima su *Crnci*, *Crvenokožci* i *Abordžini* smatra se 'bezgraničnim prostorom', *terra nullius* – *ničija zemlja* stvorena za to da bi se osvojila i kolonizirala, jer domoroci na nj. nemaju 'pravo rođenjem' (znači: fizička kolonizacija i direktna uprava, raseljavanje, konačno riješenje i genocid). Čak je i prvak europskog racionalizma, Max Weber je veličao Europu: "Protestantska reformacija i protestantska etika koju je potaknula, odigrali su ključnu ulogu u omogućavanju uspona modernog industrijskog društva u Zapadnoj Europi. Prije njega, najpoznatiji svjetski egalitarist, Karl Marx - koji nije vidio nacije i države kao statističku stvarnost, već kao revolucionarni cilj - nije bio toliko entuzijastičan u propovijedanju proletrske revolucije izvan uskog zapadnog svijeta. U Marxovim spisima, revolucija je rezervirana za napredne narode (što isključuje čak i istočnoeuropske Slavene) i nije namijenjena onima koji su civilizacijski zaostali.

Nesvršene zadaće 'spasenja svijeta' ipak su se vratile kući, Europi 20. stoljeća. Hitlerova interpretacija ovog 'spasenja' izgledala je ovako: civilizirani *Bijelac* (Arijevac) – Centralna Europa; *Žuti* (koje treba staviti pod indirektnu upravu, uz provedbu 'samo' socijalnog aparthejda) – Atlantska i Skandinavska Europa; *Crnci* (njihov je teritorij predodređeni za fizičku kolonizaciju, a oni sami za konačnu soluciju i genocid) – sve slavenske države Istočne i Rusofonske Europe.¹⁵

I zbilja, uporno i stalno počev od 18. stoljeća nadalje, Europska tvrdnja da je 'civilizacija' monopol Zapada, jasno je implicirala da nema civilizacije – pa, stoga, niti spasenja – van zapadnjačkog modela.¹⁶ Kako bi se u potpunosti uskladio s ovim novim mitom i nepogrešivošću takve priče, kasni civilizacijski došljak iz geografskog predgrađa – zapravo udaljenog poluotočnog sjevernog produžetka ogromne azijske kontinentalne mase – počeo je sebe nazivati Starim Kontinentom. Poznati povjesničar Toynbee to naziva "sekularizirana verzija primitivne zapadno-kršćanske propozicije (prijedloga) *Nemini salus ...nisi in Ecclesia* (*van Crkve nema spasenja*).” Pogledajte, tek onako za sebe, koliko sve trenutne debate; političke, sigurnosne, gospodarske, izbjegličke, športske, umjetničke, slijede gore spomenutu matricu.

---

¹⁵ Kako bismo ilustrirali stoljećima preovladavajuću klimu džingizma, kasnije konceptualiziranu i postuliranu kao europsku ideologiju biologizma, citiramo školski udžbenik Biologije III Reicha: "Smisao cijelog života je borba. Teško onome tko se ogriješi o ovaj zakon. Naš Führer nas podsjeća: 'Onaj tko želi živjeti mora se boriti, a onaj tko se ne želi boriti u ovom svijetu neprestane borbe ne zaslužuje živjeti!' (Mein Kampf, str. 317) Stoga, 'svijet ne postoji za kukavičke narode'." (Mein Kampf, str. 105) (Za cijeli citat vidi dodatak, na kraju ovog teksta: *Biologija za srednju školu, 5. razred djevojčice; poglavlje: Zakoni prirode i čovječanstva*, udžbenik iz 1942.)

¹⁶ *Duh zakona* i drugi Montesquieuovi spisi najodlučnije su utjecali na francuske revolucionare, jakobince i samog Napoleona. U rukama francuskih revolucionara, Buonaparte i kasnije njegovog vlastitog nećaka – Napoleona III., Montesquieuovo učenje oblikovalo je administrativni i pravni poredak Europe sve do danas. Kako je Montesquie vidio Europu i svijet? Pa, Montesquie je registrirao geografsku pravilnost u rasporedjenosti prosperiteta i siromaštva. Njegovo objašnjenje za to bila je tzv. geografska hipoteza: da su ljudi u tropskim klimatskim uvjetima bili 'lijeni i bez znatiželje'. Posljedično, nisu marljivo radili, nisu bili inovativni, što ih je na kraju dovelo do siromaštva. On je nadalje spekulirao da su lijenim ljudima vladali despoti – zbog njihovog tropskog položaja – što je politički fenomen (lošeg) zemljopisa, povezan s gospodarskim neuspjehom i grubim primitivnim diktaturama.

(kraj Prvog Dijela)

Anis H. Bajrektarevic

Vienna, 22 DEC 2022

anis@corpsdiplomatie.cd

Tekst je ranijoj verziji objavljen u preko dvadeset zemlja na četiri kontinentna svijeta. Sa engleskog originala: *Noah, Peter Pan and the Sleeping Beauty – Imperialism of Imagination* prevele su Lejla Krehić i Mag. Selma Aljović (rev. A.B.)

Autor je dugogodišnji šef katedre i profesor međunarodnog prava i globalnih političkih studija sa sjedištem u Beču, Austrija. Pored više od stotinu radova objavljenih u preko pedeset zemalja svijeta i prevednih na dvadesetak jezika, objavio je devet knjiga za europske i američke izdavače. U pripremi mu je knjiga *Nema Azijskog vijeka (No Asian century...)*.

References:

1. Kabani, R. (1994), *Imperial Fictions: Europe's Myths of Orient*, Pandora Books
2. Brading, D.A. (1991), *The First America: the Spanish Monarchy, Creole Patriots, and the Liberal State 1492-1867*, Cambridge University Press, (pages 80-88)
3. Losada, A. (1971), *The Controversy between Sepúlveda and Las Casas in the Junta of Valladolid*, The Northern Illinois University Press, (pages 280-282)
4. Toynbee, A. J. (1934-61), *A Study of History*, Vol VII: *Universal States; Universal Churches* (Oxford University Press 1954) and Vol XII: *Reconsiderations* (Oxford University Press 1961)

5. McBrien, R. (2000), *Lives of the Popes*, Harper San Francisco
6. Wright, L. (2006), *The Looming Tower: Al-Qaeda and the Road to 9/11*, First Vintage Books
7. Kipling, R. (1899), *The White Man's Burden: The United States and The Philippine Islands*, NY 2(99) McClure's Magazine, (reprint, 1934)
8. Disraeli, B. (1847), *Tancred: Or the New Crusade (Complete)*, (reprint: Echo Library August 28, 2007)
9. Khana, P. (2019), *The Future is Asian*, Simon & Schuster
10. III Reich (1942), *Biology for the Middle School, The 5th Grade Girls; (Chapter: The Laws of Nature and Humanity)*, Reichsministerium für Wissenschaft, Erziehung und Volksbildung, Die Reichsdruckerei Berlin (<https://research.calvin.edu/german-propaganda-archive/textbk01.htm>, accessed as of 181218)
11. Curtain, P.D. (1984), *Cross-Cultural Trade in World History*, Cambridge University Press
12. Abu-Lughod, J. L. (1989), *Before European Hegemony*, Oxford: Oxford University Press
13. Lorimer, J. (1880), *The Institutes of Law: a Treatise of the Principles of Jurisprudence as Determined by Nature* (2 ed.), Edinburgh – London: William Blackwood & Sons (retrieved via Archive.org as of 14102018)
14. Wolf, E. R. (1982), *Europe and the People Without History*, Berkeley: University of California Press
15. Hobson, J.M. (2004), *The Eastern Origins of Western Civilization*, Cambridge University Press
16. The State Archives, South Africa, National Library (<http://libguides.wits.ac.za/LegalDeposit> accessed 12122018)
17. Manning, P. (1996), *Slave Trades, 1500-1800: Globalization of Forced Labour* (Variorum: Aldershot, UK). Volume 15 of *An Expanding World*, edited by A. J. Russell-Wood. (ed. and introduction).
18. Acemoglu, D. and Robinson, J.A. (2012), *Why Nations Fail*, Crown Business (Random House) NY
19. Harari, Y.N. (2018), *21 Lessons for the 21st century*, Penguin – Random House UK
20. Delanry, G. (1995), *Inventing Europe*, London, Macmillan (p.84)
21. Bajrektarević, A. (2018), *From WWI to www.*, Addleton Academic Publishers, New York
22. Palacio, A. (2016), *Europe on the Sidelines*, Project Syndicate (13 Feb 2016, pg.27).

Apx.

NJEMAČKA KNJIGA BIOLOGIJE IZ 1942 (BIOLOGIJA ZA SREDNJE ŠKOLE, ZA DJEVOJČICE 5-OG RAZREDA; POGLAVLJE: ZAKONI PRIRODE I HUMANIZMA)

Mi smo ustanovili da sva bića, biljke, kako i životinje, su u konstantnoj borbi za opstanak. Biljke se otiskaju u područja koja su im neophodna za rast. Svaka biljka koja si ne uspije osigurati dovoljno prostora i svjetlosti mora neophodno umrijeti. Svaka životinja koja si ne osigura dovoljno teritorija i ne bude u stanju zaštititi ga od predatora ili posjeduje nedostatak neophodne snage, te brzine, opreza ili pameti, postat će žrtva svojih neprijatelja... Borba za opstanak je teška i neumoljiva, ali je za sada jedini način za preživjeti. Ova borba eliminira svakoga tko je nespreman za život i selektira sve što je u stanju preživjeti. Ljudska vrsta, takodje, je subjekt tih zakona prirode, te je osvojila najdominantniju poziciju u borbi. Naš lider nam kaže:

“Onaj tko želi živjeti, mora se boriti. Onaj tko se ne želi boriti na ovome svijetu trajne borbe, ne zaslužuje živjeti!” (Mein Kampf, str. 317)

Svaka životna forma stremi osiguranju opstanka svoje vrste... Broj potomaka mora biti veći od broja roditelja ukoliko vrsta želi preživjeti (zakon većeg broja potomaka). Svaka vrsta stremi osvajanju novog teritorija. Ovdje, takodje, možemo citirati liderove riječi: **Cilj ženske edukacije treba biti priprema za majčinstvo.** (Mein Kampf str. 460)

Ovi zakoni prirode su nepromijenjivi; Oni koji im se budu opirali će biti izbrisani. Biologija nam ne govori samo o životinjama i biljkama, već nam pokazuje zakone koje moramo slijediti u našim životima, te čelići naše želje za životom i borbom u usporedbi s ovim zakonima. Život cjelokupno predstavlja borbu. Nesreća će zadesiti onoga koji se suprotstavi ovome zakonu. Naš lider nas podsjeća: **Svijet ne postoji za kukavičke nacije.** (Mein Kampf str. 105)